

I Regionalny Panel Obywatelski dla Młodzieży z Dolnego Śląska

w ramach projektu "Młodzi dla Dolnego Śląska: Obywatelski Panel 2024"
- Edukacja, Ekologia, Społeczeństwo!" sfinansowanego ze środków
Samorządu Województwa Dolnośląskiego.

Rekomendacje z paneli subregionalnych

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

Subregion jeleniogórski
Jelenia Góra, 05.12.2024 r., 31 uczestników

1. Ekologia: Rozwój zielonej infrastruktury i działań proklimatycznych

- **Postulat:** Wprowadzenie i rozszerzenie programów wspierających zieloną infrastrukturę miejską oraz edukację ekologiczną w regionie.
 - **Propozycje działań:**
 - Rozwój i utrzymanie parków, zielonych dachów, ścieżek rowerowych oraz innych ekologicznych rozwiązań w przestrzeni miejskiej.
 - Wspieranie kampanii edukacyjnych dotyczących zmian klimatu, segregacji odpadów oraz zrównoważonego korzystania z zasobów naturalnych.
 - Inwestycje w systemy odnawialnych źródeł energii, np. montaż paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej oraz dotacje dla mieszkańców na ich instalację.
-

2. Edukacja: Większy dostęp do nowoczesnych narzędzi i wsparcie studentów

- **Postulat:** Zwiększenie inwestycji w nowoczesne technologie edukacyjne oraz stworzenie programów wsparcia dla studentów wchodzących na rynek pracy.
 - **Propozycje działań:**
 - Stworzenie funduszy stypendialnych i programów stażowych wspierających studentów z Dolnego Śląska, aby zachęcić ich do pozostania w regionie po ukończeniu studiów.
 - Wyposażenie uczelni w najnowsze technologie, laboratoria i dostęp do cyfrowych platform edukacyjnych.
 - Organizacja warsztatów i kursów doskonalących, odpowiadających na potrzeby rynku pracy, takich jak szkolenia w zakresie nowych technologii, zarządzania projektami czy przedsiębiorczości.
-

3. Społeczeństwo obywatelskie: Wzmacnianie aktywności młodzieży i konsultacje społeczne

- **Postulat:** Zwiększenie zaangażowania młodzieży w procesy decyzyjne oraz promocja aktywności obywatelskiej.
- **Propozycje działań:**
 - Regularne organizowanie paneli i konsultacji społecznych z udziałem studentów, w których mogliby wyrażać swoje potrzeby i pomysły na rozwój regionu.

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagniątków

- Tworzenie programów dotacyjnych wspierających projekty młodzieżowe, np. działania wolontariackie, akcje społeczne, kampanie na rzecz równości i integracji.
- Uruchomienie centrów obywatelskich dla młodzieży, gdzie mogliby organizować wydarzenia, rozwijać swoje projekty oraz współpracować z lokalnymi instytucjami i przedsiębiorcami.

Podsumowanie

Młodzież ucząca się w Jeleniej Górze oczekuje od samorządu województwa dolnośląskiego działań proaktywnych, wspierających rozwój ekologii, edukacji i społeczeństwa obywatelskiego. Inwestycje w te trzy obszary nie tylko przyczynią się do zrównoważonego rozwoju regionu, ale również wzmocnią zaangażowanie młodego pokolenia w budowę lepszej przyszłości Dolnego Śląska.

Subregion legnicki
Głógów, 27.11.2024 r., 40 uczestników

Wprowadzenie

I Subregionalny Panel w Subregionie Legnickim był odpowiedzią na rosnącą potrzebę dialogu między młodzieżą a decydentami oraz organizacjami działającymi na rzecz społeczności lokalnych. Wydarzenie miało charakter **konsultacyjno-edukacyjny**, a jego głównym celem było **zidentyfikowanie wyzwań i potrzeb młodzieży** z obszaru subregionu legnickiego, a także opracowanie rekomendacji dla samorządów, szkół i organizacji pozarządowych.

Subregion legnicki, jako część województwa dolnośląskiego, charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem społeczno-gospodarczym oraz przyrodniczym, co niesie za sobą unikalne wyzwania w obszarach edukacji, ekologii oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Podczas panelu zebrano głosy młodzieży, nauczycieli, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz ekspertów z różnych dziedzin.

Edukacja – problemy, wyzwania i rekomendacje

1. Ograniczona dostępność edukacji na terenach wiejskich i małych miast

Młodzież uczestnicząca w panelu zwróciła uwagę na znaczące różnice w **poziomie edukacji** oraz dostępności nowoczesnych technologii w szkołach na terenach wiejskich i miejskich.

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagińtków

W subregionie legnickim wiele szkół boryka się z **przestarzałą infrastrukturą**, brakiem dobrze wyposażonych sal komputerowych czy pracowni przyrodniczych.

Dane:

- Ponad **20% szkół** na obszarach wiejskich w subregionie nie posiada dostępu do szybkiego Internetu.
- Z badań wynika, że uczniowie ze szkół wiejskich osiągają średnio o **15-20% niższe wyniki** w egzaminach końcowych w porównaniu do uczniów z miast.

Rekomendacje:

1. Stworzenie **regionalnego funduszu wsparcia edukacji**, który pozwoli na modernizację szkół oraz zakup nowoczesnego wyposażenia.
2. Usprawnienie systemu **transportu szkolnego** oraz dofinansowanie przejazdów dla uczniów z obszarów oddalonych od centrów edukacyjnych.
3. Wdrożenie **programów wsparcia dla nauczycieli**, którzy pracują w małych ośrodkach, poprzez dodatkowe szkolenia i rozwój zawodowy.

2. Wsparcie psychologiczne i zdrowie psychiczne młodzieży

Pandemia COVID-19 oraz rosnące wymagania edukacyjne spowodowały znaczące pogorszenie **zdrowia psychicznego młodzieży**. Brak psychologów w szkołach oraz niewystarczające programy wsparcia były najczęściej podnoszonymi problemami.

Dane:

- W 2023 roku średnio na **500 uczniów** przypadał **jeden psycholog szkolny**.
- Aż **65% młodzieży** wskazało stres związany z edukacją jako główny problem w codziennym funkcjonowaniu.

Rekomendacje:

1. Zatrudnienie dodatkowych **psychologów i pedagogów szkolnych** w ramach regionalnych programów zdrowia.
2. Organizacja **warsztatów z zakresu zdrowia psychicznego** oraz umiejętności radzenia sobie ze stresem.
3. Stworzenie platformy online, na której młodzież mogłaby uzyskać **anonimową pomoc psychologiczną**.

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagińtków

3. Integracja uczniów z Ukrainy

Subregion legnicki, podobnie jak inne części Dolnego Śląska, stał się miejscem zamieszkania dla wielu uczniów z Ukrainy, co wiąże się z nowymi wyzwaniami edukacyjnymi.

Dane:

- W 2023 roku do szkół w subregionie legnickim uczęszczało ponad **3.000 uczniów z Ukrainy**.

Rekomendacje:

1. Wprowadzenie intensywnych **kursów języka polskiego** oraz zajęć integracyjnych.
2. Szkolenia dla nauczycieli z zakresu **metod nauczania wielokulturowego**.
3. Zapewnienie wsparcia psychologicznego dla uczniów migrantów, którzy często borykają się z **traumą wojenną**.

Ekologia i świadomość środowiskowa

1. Zanieczyszczenie powietrza

Subregion legnicki zmagają się z problemem **smogu** spowodowanego niską emisją oraz działalnością przemysłową. Problem ten jest szczególnie widoczny w sezonie grzewczym.

Dane:

- W miastach takich jak Legnica czy Głogów normy pyłów PM10 i PM2.5 są przekraczane nawet o **150-200%** w okresie zimowym.

Rekomendacje:

1. Promowanie **ekologicznych źródeł energii** oraz dofinansowanie wymiany pieców na bardziej ekologiczne.
2. Organizacja lokalnych kampanii edukacyjnych na temat wpływu smogu na zdrowie.
3. Stworzenie większej liczby **stref zieleni miejskiej** w celu poprawy jakości powietrza.

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagińców

2. Zmiany klimatyczne i susze

Region doświadcza coraz częstszych susz hydrologicznych, co wpływa na rolnictwo oraz jakość życia mieszkańców.

Rekomendacje:

1. Inwestycje w **zbiorniki retencyjne** oraz systemy gromadzenia wody deszczowej.
 2. Promowanie edukacji ekologicznej na temat oszczędzania zasobów wodnych.
 3. Organizacja lokalnych projektów, takich jak **sadzenie drzew** oraz tworzenie „zielonych korytarzy” w miastach.
-

Społeczeństwo obywatelskie – aktywność młodzieży

1. Niska aktywność młodzieży

Młodzież podkreśliła, że **brakuje narzędzi oraz przestrzeni**, które umożliwiałyby im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Dane:

- Tylko **15% młodzieży** w regionie deklaruje udział w inicjatywach obywatelskich.

Rekomendacje:

1. Wprowadzenie w szkołach obowiązkowych warsztatów z **edukacji obywatelskiej**.
2. Stworzenie młodzieżowych rad przy gminach, które pozwolą młodym ludziom wpływać na decyzje lokalne.
3. Dofinansowanie **inicjatyw społecznych** tworzonych przez młodzież (np. mikrogranty).

2. Budowanie tożsamości regionalnej

Dolny Śląsk, jako region wielokulturowy, daje ogromne możliwości budowania **nowoczesnej tożsamości regionalnej**.

Rekomendacje:

1. Organizacja **festiwali kulturowych i historycznych**, które promują dziedzictwo regionu.
2. Wprowadzenie programów edukacyjnych na temat historii Dolnego Śląska.

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagińtków

3. Promowanie inicjatyw związanych z **wolontariatem** i zaangażowaniem młodzieży w rozwój lokalnej społeczności.

Podsumowanie

I Subregionalny Panel pokazał, że młodzież subregionu legnickiego jest świadoma wyzwań, z jakimi mierzy się ich społeczność, a także gotowa do aktywnego działania. Wdrożenie proponowanych rekomendacji, takich jak **modernizacja edukacji**, **wsparcie zdrowia psychicznego**, **rozwój kampanii ekologicznych** oraz **budowanie społeczeństwa obywatelskiego**, jest niezbędne, aby region mógł się rozwijać w sposób zrównoważony i odpowiadający na potrzeby młodych mieszkańców.

Dialog oraz aktywne zaangażowanie wszystkich stron – od samorządów, przez szkoły, aż po organizacje pozarządowe – jest kluczowym czynnikiem sukcesu. Dane przedstawione w podsumowaniu pochodzą z **materiałów wstępnych do dyskusji** oraz zostały **potwierdzone i rozwinięte przez młodzież** podczas otwartych debat i konsultacji.

Młodzi uczestnicy panelu wyrazili swoje spostrzeżenia na temat problemów, które ich dotyczą, oraz zaproponowali konkretne rekomendacje, wskazując jednocześnie gotowość do aktywnego działania na rzecz swojego otoczenia. Ich głos jest ważnym sygnałem dla decydentów oraz organizacji społecznych, którzy powinni wspólnie pracować nad wdrażaniem rozwiązań odpowiadających na rzeczywiste potrzeby młodzieży.

Panel uwidoczniał, że rozwój regionu wymaga **modernizacji infrastruktury edukacyjnej**, zwiększenia **świadomości ekologicznej**, a także stworzenia warunków do aktywnego udziału młodzieży w życiu społecznym i obywatelskim. **Dialog między pokoleniami oraz współpraca różnych środowisk** będą fundamentem skutecznej realizacji rekomendacji, które przyczynią się do budowania przyszłości subregionu legnickiego w oparciu o zaangażowanie i potencjał młodych mieszkańców.

Subregion wałbrzyski Ząbkowice Śląskie, 29.11.2024 r., 60 uczestników

Wstęp do dyskusji stanowiła debata, podczas której przedstawiciele Samorządu Województwa Dolnośląskiego, Gminy Ząbkowice Śl. Młodzieżowego Sejmiku Województwa Dolnośląskiego oraz Młodzieżowej Rady Miejskiej Ząbkowic Śl. nakreślili główne założenia do dyskusji.

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagniątków

Sposób pracy podczas konsultacji:

- burza mózgów,
- dyskusja,
- world caffe,
- praca w małych grupach,
- przygotowywanie plakatów i ich prezentacja.

Zaangażowanie:

Po wstępnej dyskusji nad celami spotkania i definicją edukacji, uczniowie zaangażowali się w pracę, prezentując liczne refleksje, wnioski i spostrzeżenia. Bardzo chętnie dzielili się przykładami oraz propozycjami rozwiązań.

Wypracowane treści z dużym zaangażowaniem zaprezentowali swoim kolegom i koleżankom z innych grup podczas części podsumowującej Panel

Edukacja:

Wybrane zagadnienia:

- edukacja zdrowotna, w tym zdrowie psychiczne
- edukacja społeczna,
- w przedmiotach ścisłych i humanistycznych,

Najważniejsze rekomendacje:

- kształcenie kompetencji nauczycieli w tym przede wszystkim kompetencji miękkich – umiejętności pracy z uczniem, umiejętności właściwej diagnozy postawy ucznia, kształcenie umiejętności związanych z metodyką nauczania
- Zwiększenie liczby psychologów w szkołach, lepiej przygotowanych do pracy z młodzieżą
- Poprawa wyposażenia szkół, zwłaszcza pod kątem nowoczesnych technologii, wyposażenia pracowni tak aby nauczać młodych ludzi przede wszystkim przez doświadczenie a nie poprzez naukę wyłącznie reguł.

Społeczeństwo:

Wybrane tematy:

- komunikacja z urzędem/ dyrekcją szkoły/ nauczycielami,
- czynniki definiujące aktywność młodzieży
- bariery i czynniki wzmacniające aktywność młodzieży

Uczestnicy wskazywali na:

- brak tolerancji dla młodzieży, izolację grup młodzieżowych
- brak miejsc spotkań,
- niska akceptacja młodzieży ze strony dorosłych,

Elementy dzielące młodzież/ utrudniające zaangażowanie społeczne

- utrudniona komunikacja między miastami, duże odległości
- brak finansów, brak możliwości zarobkowania,
- nadmiar zajęć szkolnych i pozaszkolnych – brak czasu na aktywność pozaszkolną

Elementy łączące młodzież:

- wydarzenia sportowe

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagińskich

- wspólne działania, projekty , warsztaty
- wspólne zainteresowania: zaangażowanie w wolontariat, polityka lokalna, pasje/hobby
- otwarte miejsca publiczne,
- szkoła

Rekomendacje:

- budowanie przestrzeni do debaty na poziomie szkoły/ urzędu/ miasta
- zwiększenie umiejętności społecznych młodzieży, włączenie do podstawy programowej, możliwość edukacji pozaszkolnej,
- tworzenie miejsc/ przestrzeni bezpiecznej dla młodzieży,
- zwiększenie możliwości kreowania własnych projektów (finansowe, merytoryczne, infrastrukturalne), nawet jeśli są one obciążone dużym ryzykiem

Uwagi:

Grupa doceniła warsztatowy sposób pracy oraz atmosferę spotkania. Wyrazili chęć dalszej pracy przy wykorzystaniu podobnych metod i technik pracy.

Uczestnicy dopytywali czy materiał wypracowany podczas konsultacji faktycznie będzie brany pod uwagę.

Ekologia:

Wybrane tematy:

- rozwinięcie transportu publicznego,
- rezygnacja z przymusowej przesiadki na samochody elektryczne,
- wspólne/ społeczne ciepłownie
- kontrola zrzutów cieczy do rzek,
- edukacja ekologiczna
- dbanie o retencję,
- stworzenie możliwości zwrotu opakowań.

Wśród najważniejszych problemów w zakresie ekologii młodzież wskazuje **duże zanieczyszczenie środowiska**, rzek oraz niski poziom edukacji ekologicznej zarówno w odniesieniu do osób młodych jak i osób dorosłych, który jest szczególnie widoczny na terenach wiejskich. *Rekomendacją* jest więc zwiększenie możliwości i środków przeznaczonych na edukację ekologiczną pozaformalną i formalną, aktualizację podstawy programowej, by była dostosowana do aktualnych realiów, edukację dorosłych mieszkańców. Kontrola zrzutów cieczy do rzek, stosowania filtrów, etc.

Uczestnicy sugerowali także duże potencjalne zagrożenie wynikające ze stosowania **samochodów elektrycznych**, przyszłej utylizacji akumulatorów, itp. Rekomendacja - rezygnacja z przymusowej przesiadki na samochody elektryczne.

Retencja i powódzie – dbanie o retencję w małych miastach i wsiach, mniej betonu, więcej terenów zielonych o naturalnej strukturze ekologicznej. Wzrost edukacji w tym zakresie.

Brak możliwości zwrotu opakowań plastikowych, brak opakowań zwrotnych.

Rekomendacja: Utworzenie bonów zniżkowych do sklepów za zwrot opakowań.

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagniątków

Subregion wrocławski
Wrocław, 29.11.2024 r., 44 uczestników

1. Ekologia

Wybrane zagadnienia: gospodarka odpadami i recykling

Sposób pracy: wspólna dyskusja, mind map, praca w grupach, przedstawienie swoich pomysłów przed wszystkimi uczestnikami spotkania.

Zaangażowanie:

Po przedstawieniu celu tego spotkania oraz wytłumaczeniu uczestnikom jak duży wpływ będzie miał ich głos, bardzo zaangażowali się w pracę. Wszyscy uczestnicy w różnym stopniu uczestniczyli w dyskusjach. Pracując w grupach, młodzież była bardziej aktywna i wspólnie wymieniała się pomysłami na działania. Podczas prezentacji zaproponowanych rozwiązań przed wszystkimi, liderzy każdego zespołu zaprezentowali na forum swoje wnioski oraz rekomendacje.

Inne:

Młodzież wyraziła pozytywną opinię na temat przeprowadzonego panelu, bardzo spodobała im się możliwość wyrażenia własnego zdania, dzielenia się pomysłami czy uwagami, na co nie mogą liczyć na co dzień w szkole. To był dla nich pierwszy raz, kiedy zostali wysłuchani, kiedy mogli wyrazić swój głos w jakiejś sprawie. Spodobała im się również luźna atmosfera podczas spotkania, wyrazili też chęć do ponownego udziału w takim wydarzeniu. Ustaliliśmy, że po sporządzeniu notatki ze spotkania, wrócimy do nich z tym dokumentem, aby mogli oni w razie potrzeby skorygować zawartą w niej treść.

Najważniejsze rekomendacje:

- **PSZOK**

- Większa ilość PSZOK-ów na terenie całego Województwa + częściej jeżdżący SZOP, który zbiera nietypowe odpady. Dzięki większej dostępności takich miejsc zmniejszyłaby się również ilość występowania nielegalnych wysypisk. Pozbywając się nadwyżki śmieci zadamy o czystość, atmosferę i zdrowie całych miast, wsi i miejscowości;
- Zainicjować obowiązkowe punkty zbiórki odpadów typu baterie czy drobna elektronika w szkołach oraz miejscach spotkań mieszkańców (CAL-e, domy kultury itp.). Następnie ustalić termin (np. raz na 2 miesiące), w których zabierałby je specjalny pojazd i zawoził do PSZOK-u;
- Zmniejszenie podatków dla mieszkańców terenów, na których znajdowała by się spalarnia odpadów (którą przydałoby się wybudować). Uważamy, że potrzebujemy większej ilości takich miejsc, aby efektywniej pozbywać się nadwyżki odpadów

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagniątków

oraz wytwarzać w ten sposób dodatkową energię (oczywiście w jak najbardziej ekologiczny sposób).

- **EDUKACJA/WARSZTATY**

- Przeprowadzanie raz na rok warsztatów o segregacji odpadów i konsumpcjonizmie w przedszkolach, szkołach podstawowych oraz średnich (każda klasa co roku), aby wypracować dobre praktyki dla przyszłych pokoleń (nie tylko we Wrocławiu, ale również w mniejszych miejscowościach);
- Organizowanie co roku akcji Sprzątania Świata - byłoby to wydarzenie dla każdego z przedszkoli, szkół podstawowych oraz średnich w całym Dolnym Śląsku. W takim dniu nie odbywałyby się zajęcia, lecz wspólne wyjście na świeże powietrze oraz sprzątanie najbliższego otoczenia;

- **ODPADY/ŚMIECIARKI**

- Zastępowanie opakowań plastikowych na biodegradowalne (np. poprzez wdrożenie większej opłaty za każdy dodatkowy worek plastików);
- Darmowe pojemniki segregacyjne dla mieszkańców mniejszych miejscowości;
- Większe kary za śmiecenie i brak segregacji odpadów + informowanie o wielkości takich kar np. na podwórkach osiedli, przed parkami i lasami;
- Zainwestowanie w nowoczesne śmieciarki (działające samodzielnie, bez potrzeby otwierania/noszenia koszy) oraz nowy typ koszy na ulicach (z podziałem na segregacji, a nie tylko zmieszane). Dzięki temu większa ilość śmieci mogłaby podlegać recyklingowi, łatwiej byłoby zbierać śmieci, a zawód pracownika służb komunalnych zyskałby lepszą renomę;
- Zapewnienie pracownikom służb komunalnych większe benefity oraz w miarę możliwości wyższa płacę za wykonywaną pracę.

- **KOMUNIKACJA MIEJSKA**

- Rozbudowa komunikacji miejskiej w mniejszych miejscowościach, w celu niwelowania nadprodukcji gazów cieplarnianych przez auta - zatrzymując środowisko (zwłaszcza na nizinach);
- Darmowa komunikacja miejska dla każdego - podobno koszt z biletów w pełni opłaca sam system biletowy, dlaczego więc nie znieść tego i umożliwić każdemu darmową komunikację? Jeśli boimy się, że ludzie nie będą szanować komunikacji miejskiej, gdy przestaną za nią płacić to czemu by nie przeprowadzić sondy wśród użytkowników tych pojazdów, czy naprawdę zmieniliby się ich nastawienie do tego po takiej reformie.

- **KONSUMPCJONIZM/KRANÓWKA**

- Promowanie oszczędzania jedzenia (stworzenie aplikacji (już istnieją podobne) oraz jej dobre wypromowanie, która umożliwiałaby zakup produktów z bliższą datą spożycia w sklepach lub restauracjach w formie paczek;
- Zmiana polityki firm gastronomicznych i sklepów, w których masowo wyrzuca się jedzenie pomimo, że nadaje się ono do jedzenia. Może przeznaczać je dla domów

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagińskich

dziecka, DPS-ów czy noclegowni. Wyrzucanie takiej ilości jedzenia przeczy zdrowemu rozsądkowi, trzeba coś z tym zrobić;

- Kranówka jest bardzo dobra dla organizmu, zainwestujemy w wymianę rur w mniejszych miejscowościach, aby i oni mogli z niej w pełni korzystać.

- **OCHRONA ZWIERZĄT**

- Ustawienie oznaczeń zakazujących dokarmianie ptaków chlebem (który jest dla nich bardzo szkodliwy) oraz stawianie w przy każdym zbiorniku wodnym automatu, do którego wrzuca się pieniążek w zamian za ziarno dla ptaków do dokarmiania (takie automaty są, lecz niestety często nie są uzupełnione dodatkowo dodając opcje zbierania pieniędzy, można uzyskać fundusze na rzecz działania organizacji wspierających ptaki w potrzebie jak Fundacja Gruszętnik czy EKOSTRAŻ.

Dodatkowe rekomendacje:

- Czemu pociągamy do odpowiedzialności jednostki, a nie firmy, fabryki i przedsiębiorstwa?
- Dlaczego marnujemy tak dużo zdutnej do jedzenia żywności?
- Dlaczego by nie zainwestować w jeden z tych ważnych punktów (np. zarządzanie odpadami komunalnymi), a nie dawać po trochu dla każdej inicjatywy? Bez porządnej zmiany jednego z obszarów, ciężko będzie nam wykonać duży krok na przód.
- W 2023 roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu uruchomił nowy program Fundusz Ekologii o budżecie 1 mln złotych. Dlaczego w kolejnym roku - obecnym, nie było takiego funduszu? Może warto byłoby go wznowić, albo chociaż skupić się na budowie spalarni śmieci oraz PSZOK-ów za takie pieniądze, dzięki czemu cały system zarządzania odpadami na Dolnym Śląsku mógłby pójść do przodu.

Podsumowanie:

Młodzież biorąca udział w panelu w pełni zdaje sobie sprawę, że aby do takich zmian doszło trzeba bardzo dużo pracy wielu instytucji oraz dużej ilości pieniędzy. Jednakże jeśli nie wykonamy konkretnych kroków, aby zmienić nasz system zarządzania odpadami, to za niedługo możemy nie być w stanie sprostać związanym z tym problemom.

Opracowała: Martyna Płuska

2. Społeczeństwo

Wybrane zagadnienia: organizacje pozarządowe i aktywność obywatelska, dialog społeczny, tożsamość dolnośląska, integracja społeczności lokalnej, zróżnicowanie terytorialne (3 pierwsze młodzież wybrała jako najważniejsze).

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagniątków

Zagadnienia nadrzędne, naprowadzające dyskusje: rekomendacje dla Dolnego Śląska z perspektywy młodzieży, wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego na Dolnym Śląsku.

Sposób pracy: uświadomienie definicji społeczeństwa obywatelskiego, uświadomienie w jakim procesie biorą udział, dyskusja, deszcz pomysłów, praca w małych, rotujących grupach na wybranych tematach, prezentacja, wybór najważniejszych rekomendacji.

Zaangażowanie:

Zaangażowanie było wysokie. Uczniowie po zrozumieniu pojęcia społeczeństwa obywatelskiego oraz wymianie przykładów aktywności społecznej, chętnie dyskutowali nad wybranymi przez siebie tematami. Zrozumieli możliwość wpływu, którą mają i chętnie wypracowywali wspólnie rekomendacje, myśląc nie tylko o sobie, ale młodzieży z całego regionu.

Inne:

Młodzi nie czują się wysłuchiwanie, nie brali udziału jeszcze nigdy w spotkaniu tego typu. Stwierdzili podczas trwania spotkania, że biorą udział w istotnym procesie, że jest to dla nich ważne. Podoba im się idea i wzięliby ponownie udział w spotkaniu tego typu. Istotnym było wytłumaczenie im po co to robią, jak przebiega cały proces wypracowywania rekomendacji (inne miejscowości, Dolnośląski Kongres Młodzieży, przekazanie rekomendacji dalej) jaki wpływ może mieć to, co wypracują, gdzie zostanie to przekazane dalej. Dzięki wytłumaczeniu procesu młodzi mieli szansę poczuć, że ich głos się liczy. Proces przeprowadzony został w taki sposób, aby młodzi czuli się wysłuchani - przez prowadzącą panel i, przede wszystkim, siebie wzajemnie. Obiecałam im, że wrócę do nich z przygotowaną notatką, którą będą mogli sprawdzić, dopowiedzieć coś do niej, wprowadzić korektę, co moim zdaniem wzmocniło ich poczucie wpływu, kontroli, wpłynęło pozytywnie na poczucie odpowiedzialności za słowo w debacie publicznej, ale także buduje zaufanie do tego typu procesów, organizacji zajmujących się nimi oraz pośrednio władzy Dolnego Śląska.

Najważniejsze rekomendacje

- Większe informowanie, zwiększenie komunikacji i promocji o możliwościach aktywności społecznej, o możliwościach wolontariatu, o organizacjach pozarządowych - czym się zajmują i jak mogę w tym uczestniczyć. (*NGO i aktywność obywatelska*)
- Cechy tematów, poruszanych w sferze publicznej, które są/byłyby dla młodzieży interesujące: uniwersalne, mało znane, ważne, unikane, tabu. Częstsze poruszanie takich tematów. (*NGO i aktywność obywatelska*)
- Przekonywanie młodych do dialogu, dawanie dobrych wzorców, ćwiczenie dialogowania. Tematy, które by ich interesowały: szkoła, sport, hobby i zainteresowania, możliwości pracy w przyszłości. (*dialog społeczny*)
- Stop zabijaniu kreatywności, wolności wypowiedzi. W szkole niestety nie ma miejsca i czasu na dialog. Trzeba to zmienić. Na przykład na WOS-ie wprowadzić więcej praktyki

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagniątków

dialogu zamiast teorii o działaniu procesów dialogujących oraz więcej lokalności. Włączenie dialogu w przebieg lekcji. (*dialog społeczny*)

- Młodzież czuje przynależność do regionu (Tak stwierdziła grupa. Dodatkowo 11 na 13 osób podniosło rękę, że czuje się Dolnoślązakiem). (*tożsamość dolnośląska*)
- Budzenie świadomości wyboru wśród młodzieży od jak najmłodszych lat. Budowanie pozytywnej narracji “należysz tutaj, masz wpływ, masz wybór”.
Dostosowane do potrzeb i wieku wspieranie młodzieży w realizacji ich pomysłów. (*tożsamość dolnośląska*)
- Poszerzanie oferty pozaszkolnej dla młodzieży. Oferta skierowana jest głównie dla dzieci i dla dorosłych, nie ma oferty dla młodzieży.

Rekomendacje dodatkowe

Organizacje pozarządowe i aktywność obywatelska

- Najbliższe młodzieży formy aktywności są głównie akcyjne: zbiórki, akcje społeczne, większe wydarzenia, szkolny wolontariat, a także “pomoc bliskim”.
- Możliwości działania w NGO i aktywności są nadal mało znane dla młodzieży.
- Jak zachęcać do aktywności w wolontariacie i organizacjach pozarządowych?
 - reklamować i nagłaśniać, np. ulotkami w miejscach publicznych
 - uczyć najmłodszych, jak działają organizacje pozarządowe, pokazywać ich działalność w ciekawy sposób → już w klasach wczesnoszkolnych
 - budzić w ludziach chęć pomocy
- Co jest najatrakcyjniejsze w tego typu działalności dla młodych?
 - polepszenie swojego i czyjegoś samopoczucia dzięki pomaganiu
 - nowe relacje z innymi (w tym znajomości, które mogą się później przydać)
 - nabycie nowej wiedzy i nietypowych doświadczeń
 - możliwość wymiany spojrzenia na świat z innymi

Dialog społeczny

- Jak włączać młodych do dialogu?
 - poruszać ciekawe tematy dla odbiorcy, sprawdzać najpierw jakie tematy byłyby interesujące dla danej grupy
 - włączać różne grupy społeczne, osoby w różnym wieku, żeby uczyć się od siebie wzajemnie
 - wspierać młodzież w wyrażaniu własnego zdania, zachęcać do tego
 - poprzez projekty społeczne (np. taką debatę)
- Warto włączać młodzież do dialogu, ponieważ często ma świeże i innowacyjne pomysły oraz nowe spojrzenie na świat.

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagińtków

- Młodzieżowa Rada Miasta jest znana młodym jako możliwość wyrażania swojej opinii i dyskusji. Nie zostały wskazane inne formy czy podmioty.
- Z kim dialogować?
 - z doświadczonymi osobami
 - z osobami bliskimi
- Młodzież czuje się ograniczona, ponieważ rzadko ma możliwość, żeby się wypowiedzieć → rozwiązaniem m.in. debaty.

Tożsamość dolnośląska

- Czy poczucie przynależności do regionu jest ważne dla młodzieży?
 - tak, młodzież czuje potrzebę przynależności do grup społecznych
- Jak rozwijać tożsamość dolnośląską? Co ją buduje?
 - reprezentowanie Dolnego Śląska na zawodach, konkursach
 - edukacja ludzi na temat historii regionu
 - zachęcanie młodzieży do różnych aktywności na rzecz regionu oraz jego mieszkańców → wolontariat, Młodzieżowa Rada Miasta
- Czego potrzebuje młodzież do budowania swojej aktywności na Dolnym Śląsku?
 - zachęcania do działania przez różne aktywności, akcje
 - wsparcia od starszych, bardziej doświadczonych w swoich pomysłach → rozmowy, spotkania w różnych grupach wiekowych

Podsumowanie:

Mimo że tematyka była trudna, młodzież była zaangażowana. Dużą część spotkania zajęła nam rozmowa o definicji pojęcia Społeczeństwa Obywatelskiego, uświadomienie jego rozumienia. Proces podobał się młodym, wyrazili zadowolenie z możliwości dyskusji i wpływu na politykę regionalną. Głównym elementem łączącym wątki było informowanie, edukowanie i promowanie - aktywności, dialogowania, możliwości zaangażowania, organizacji pozarządowych. Jako równie ważne wybrzmiało wsparcie młodzieży - w szkole a także poza nią - w tym budowanie oferty pozaszkolnej realnie skierowanej do młodzieży.

Opracowała: Patrycja Wnuczek

3. Edukacja

Wybrane zagadnienia: definiowanie edukacji; innowacje edukacyjne i wizja edukacji za 50 lat; zachęcanie do wyboru kształcenia zawodowego; wspieranie zdrowia psychicznego i fizycznego;

Sposób pracy: dyskusja, mapa myśli, praca w małych grupach, burza mózgów, przygotowywanie plakatów & prezentacja

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagniątków

Zaangażowanie:

Po wstępnej dyskusji nad celami spotkania i definicją edukacji, uczniowie zaangażowali się w pracę, prezentując liczne refleksje, wnioski i spostrzeżenia. Czasami prosili o doprecyzowanie zagadnienia, co w efekcie prowadziło do ich dalszych aktywnych dyskusji. Bardzo chętnie dzielili się przykładami oraz propozycjami rozwiązań.

Wypracowane treści z dużym zaangażowaniem zaprezentowali swoim kolegom i koleżankom z innych grup podczas części podsumowującej Panel.

Inne:

Grupa doceniła warsztatowy sposób pracy oraz atmosferę spotkania. Wyrazili chęć dalszej pracy przy wykorzystaniu podobnych metod i technik pracy.

Proponowane pomysły analizowali od razu w kontekście tego, kto musiałby się tym zająć, aby do danej zmiany doszło - uświadamiali sobie, że często zmiany, o których mówią, musiałyby zostać wprowadzone ogólnie - np. na poziomie ministerstwa. Jeśli jednak zostanie podjęta dyskusja na poziomie lokalnym, jest szansa, że ktoś to w przyszłości rozważy i wprowadzi w życie. Młodzież miała również świadomość, że każda zmiana pociąga za sobą koszty finansowe i to przejawiało się jako pewnego rodzaju blokada co do wcielania zmian w życie ("skąd wziąć na to pieniądze?").

Najważniejsze rekomendacje:

Wśród najważniejszych zarzutów w kontekście edukacji formalnej uczniowie zauważają nieadekwatność programów kształcenia, metod i narzędzi pracy, a także przygotowania nauczycieli do współczesnych standardów i trendów. Rekomendacją jest więc zwiększenie środków na doskonalenie zawodowe kandydatów na nauczycieli oraz obecnych nauczycieli, którzy powinni zwiększyć wiedzę w zakresie innowacyjnych metod pracy, a także aktualizację podstawy programowej, by była dostosowana do aktualnych realiów. Uczniowie sugerowali, że warto by było rozważyć również elektroniczne materiały dydaktyczne, co również jest podążaniem za trendami. Uważają również, że ważne jest indywidualne podejście do każdego ucznia, zwłaszcza w kontekście jego przygotowania do dalszej drogi zawodowej - być może dobrym rozwiązaniem byłoby (na wzór amerykańskiego systemu) samodzielne układanie planów lekcji przez uczniów w konsultacji np. z nauczycielami lub doradcą zawodowym, a ponadto zmiana regulacji dotyczących doradztwa zawodowego, które teraz jest - jak twierdzą uczniowie - zupełnie nieprzemyślane i nie przygotowuje ich do podejmowania ważnych życiowych wyborów dotyczących dalszej ścieżki kariery. Rekomendacje dotyczyły również wyposażenia sal lekcyjnych i szkoleniowych - powinny być one bardziej warsztatowe, wyposażone tematycznie, a układ ławek powinien sprawiać, że unikana jest hierarchiczność (sugerowane ustawienie w półokrąg albo podkowę). W idealnej wizji edukacji przyszłości powinny pojawić się również innowacyjne formy sprawdzania wiedzy - odejście od kartkówki, sprawdzianów, które generują stres wśród uczniów, negatywnie wpływając na ich zdrowie psychiczne, a przejście do bardziej

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagniątków

przyjaznych sposobów - np. projektowych, co dodatkowo rozwinie wśród uczniów kreatywność i wzmocni ich umiejętności poprzez praktyczne wykorzystanie wiedzy.

Rekomendacje dodatkowe:

- promowanie zdrowego stylu życia oraz wspieranie zdrowia psychicznego i fizycznego:
 - stały kontakt uczniów i nauczycieli z pomocą psychologiczną (psycholog na pełen etat, a nie 1 dzień w tygodniu; budowanie pozytywnego wizerunku psychologa i minimalizowanie przekonań jak: "jeśli pójdę do psychologa, to zaraz cała szkoła dowie się o moim problemie"; "psycholog szkolny wyśmiejże mój problem i nie pomoże mi w nim");
 - dbałość o jadłospisy; promowanie i wprowadzanie zdrowej żywności;
 - edukacja zdrowotna - prelekcje, warsztaty itp.;
 - przeprowadzenie ankiet na temat potrzeb fizycznych i psychicznych uczniów i nauczycieli;
 - katalog dyscyplin sportowych do wyboru w ramach zajęć z wychowania fizycznego (aby każdy uczeń chętnie i aktywnie w tych zajęciach uczestniczył i były one jak najbardziej dopasowane do jego możliwości i potrzeb);
 - szkolenia doskonalące dla nauczycieli dotyczące metod i technik wspierania psychologicznego dla uczniów;
 - pokój wyciszenia dla uczniów i nauczycieli;
 - weryfikacja kwalifikacji nauczycieli i psychologów przed ich przystąpieniem do pracy;
 - zajęcia relaksacyjne, wyciszające.
- zwiększanie zainteresowania młodzieży szkolnictwem zawodowym:
 - wizyty studyjne uczniów w firmach i organizacjach, by lepiej poznać zawody;
 - wizyty przedstawicieli (także zagranicznych) wybranych zawodów w szkołach, by opowiedzieli o swojej ścieżce kariery i możliwościach;
 - promowanie zagranicznych praktyk i staży zawodowych (np. dzięki udziałowi w projektach programu Erasmus+);
 - promowanie możliwości udziału w płatnych stażach zawodowych podczas kształcenia;
 - promowanie zalet kształcenia zawodowego za pomocą plakatów, wywieszanych w szkołach;

Podsumowanie:

Podczas Panelu zgromadzona młodzież aktywnie uczestniczyła w dyskusjach, tworząc innowacyjne propozycje zmian w systemie edukacji na Dolnym Śląsku. Uczniowie podkreślili

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

FUNDACJA
MERKURY

Fundacja
Jagniątków

potrzebę zmian programów nauczania oraz doskonalenia zawodowego nauczycieli, wskazując na konieczność indywidualnego podejścia do ucznia i odejścia od tradycyjnych metod oceniania i nauczania. Zwrócili uwagę na znaczenie wsparcia zdrowia psychicznego i fizycznego, sugerując m.in. zatrudnienie psychologa na pełen etat oraz wprowadzenie zajęć relaksacyjnych. Ważnym aspektem była również promocja szkolnictwa zawodowego poprzez wizyty studyjne, zagraniczne staże i współpracę z przedstawicielami różnych zawodów. Uczniowie docenili warsztatowy charakter spotkania, wykazując dużą otwartość na dalsze działania tego typu.

Opracowała: Aneta Parzoń

Finansowanie:

Zadanie sfinansowano
z budżetu Samorządu
Województwa Dolnośląskiego

Organizatorzy:

